

Παντείου Πανεπιστημίου

Θέσεις και Προτάσεις

Η ακαδημαϊκή κοινότητα εν όψει της επίθεσης στο δημόσιο πανεπιστήμιο

Η προσπάθεια απορρύθμισης και υποβάθμισης της Δημόσιας Παιδείας αποτελεί περίπου διακηρυγμένο στόχο των νεοφιλελεύθερων πολιτικών. Στο ήδη βαρύ περιβάλλον που η οικονομική κρίση είχε διαμορφώσει, η πανδημία και οι πολλαπλές κρίσεις που αυτή προκάλεσε και με τις οποίες συνδέεται χρησιμοποιήθηκαν ως πολιτικό εργαλείο περαιτέρω απορρύθμισης της Δημόσιας Παιδείας. Εκμεταλλευόμενη την εξ αποστάσεως λειτουργία των Πανεπιστημίων, η Κυβέρνηση προχώρησε στην υλοποίηση του πολιτικού της σχεδίου, που βασικό στόχο είχε τη διεύρυνση της αγοράς για την τριτοβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση με την ταυτόχρονη αποδυνάμωση της δημόσιας εκπαίδευσης. Για την υλοποίηση του στόχου αυτού υιοθετήθηκαν τρία συγκεκριμένα βήματα.

Το πρώτο βήμα ήταν η κατασκευή μίας εικόνας του πανεπιστημίου ως περιθωριοποιημένου θεσμού αποκομμένου από τις ανάγκες της κοινωνίας. Τα πανεπιστήμια παρουσιάστηκαν αρχικά ως κόμβοι διάχυσης της εγκληματικότητας μέσα στις πόλεις και στη συνέχεια ως παρωχημένοι εκπαιδευτικοί χώροι που εν πολλοίς είναι υπόλογοι για την ανεργία των αποφοίτων τους, εφόσον δεν καλλιεργούν τις επαγγελματικές δεξιότητες που απαιτεί η αγορά εργασίας, παρά το γεγονός ότι το οξυμμένο τα τελευταία χρόνια πρόβλημα του brain drain διαρκώς διέψευδε αυτήν την εικόνα.

Το δεύτερο βήμα ήταν η υιοθέτηση πολιτικών που υποτίθεται ότι θα ρύθμιζαν τα δύο παραπάνω προβλήματα: η ίδρυση πανεπιστημιακής αστυνομίας -που λόγω των αντιδράσεων της ακαδημαϊκής κοινότητας παραμένει μέχρι στιγμής στα χαρτιά- και

η αυταρχική εκ των άνω αναδιάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη της χώρας με συγχωνεύσεις και καταργήσεις Τμημάτων, που συνοδεύτηκε από τη δημιουργία ενός κλίματος δημοσιονομικής ασφυξίας για τα πανεπιστημιακά ιδρύματα.

Με δεδομένο ότι ο δημόσιος χαρακτήρας του πανεπιστημίου είναι βαθιά ριζωμένος στην ελληνική κοινωνία, χρειάστηκε ένα τρίτο βήμα για να επιτευχθεί η στρατηγική εκπαιδευτικής απορρύθμισης που ακολουθεί η κυβέρνηση και αυτό δεν ήταν άλλο από τη βίαιη ανακοπή των δύο βασικών εισροών που τροφοδοτούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση: των φοιτητών/φοιτητριών και των καθηγητών/καθηγητριών. Η Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής επιφέρει καίριο πλήγμα στα μορφωτικά δικαιώματα αφήνοντας δεκάδες χιλιάδες νέους και νέες έξω από το πανεπιστήμιο εν μέσω πανδημίας. Επίσης συντελεί καταλυτικά για το κλείσιμο πολλών Τμημάτων στα περιφερειακά, και όχι μόνο, ιδρύματα λόγω έλλειψης φοιτητών/φοιτητριών, οι οποίοι/ες εξωθηθήκαν από την πολιτεία στην αγκαλιά των ιδιωτικών κολεγίων (όπου δεν εφαρμόζεται καμιά βάση εισαγωγής). Πρόκειται για μία τάση που σε συνδυασμό με τη συστηματική άρνηση εφαρμογής της νομοθεσίας περί προκηρύξεων νέων θέσεων μελών ΔΕΠ, μετά από τις συνταξιοδοτήσεις των υπηρετούντων, θα επιταχύνει τη διαδικασία βίαιης συγχώνευσης και κατάργησης Τμημάτων.

Στο τέλος του δρόμου αυτής της διαδικασίας εκπαιδευτικής απορρύθμισης βρίσκεται μία δυστοπία, όπου η εκπαίδευση θα έχει μετατραπεί από δικαίωμα σε προνόμιο, οι πανεπιστημιακοί θα έχουν μετατραπεί από δημόσιοι λειτουργοί σε υπάλληλους της εκάστοτε διοίκησης και η ακαδημαϊκή ελευθερία θα έχει πλήρως υποταχθεί στις απαιτήσεις της αγοράς. Οι κοινωνικές επιστήμες πλήττονται καίρια από τις επιπτώσεις αυτής της συστηματικής διαδικασίας υποβάθμισης της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Για μια ασφαλή επαναφορά στη διά ζώσης λειτουργία των πανεπιστημίων

Η μέθοδος με την οποία τα πανεπιστήμια επανήλθαν στη λειτουργία με φυσική παρουσία εναρμονίζεται πλήρως με τη γενικότερη πολιτική της κυβέρνησης προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είναι γεγονός ότι η ακαδημαϊκή ζωή δεν γίνεται να

αναμένει το τέλος της πανδημίας για να επανέλθει σε μία εύρυθμη λειτουργία. Ωστόσο, από την αρχή της φετινής ακαδημαϊκής χρονιάς, βιώνουμε τον αυταρχισμό της πρόσφατης ΚΥΑ για την ολική και οριζόντια επιστροφή στη δια ζώσης πανεπιστημιακή διδασκαλία, με τη «μέγιστη δυνατή πληρότητα» των κατά κανόνα ανεπαρκών χώρων των ιδρυμάτων, δηλαδή χωρίς μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης και με πλημμυρή υλικοτεχνική υποδομή. Η κυβέρνηση προχωρά έτσι με κυνισμό στη διακινδύνευση της υγείας και της ζωής των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας και των οικογενειών τους, χωρίς καμία μέριμνα για τις ιδιομορφίες και τις αναπόφευκτες ειδικές ευπάθειες των ανθρώπων, καταλύοντας για άλλη μια φορά το αυτοδιοίκητο των πανεπιστημίων.

Είχε προηγηθεί η εξίσου αυταρχική στάση του υπουργείου και της κυβέρνησης κατά την προηγούμενη χρονιά: με μια αντίστροφη λογική, στο όνομα της μη-διακινδύνευσης αυτή τη φορά, ζήσαμε την ολοκληρωτική και εξίσου οριζόντια αναστολή της δια ζώσης διδασκαλίας, κατ' εξαίρεση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με τέτοιο απόλυτο τρόπο. Η κυβέρνηση προχώρησε έτσι στη στοχευμένη νέκρωση των πανεπιστημίων ως κοινωνικών χώρων, με την ελπίδα ότι θα περάσει χωρίς αντιδράσεις τους σχεδιασμούς της (ελπίδα που, τουλάχιστον όσο αφορά την πανεπιστημιακή αστυνομία, ευτυχώς διαψεύστηκαν).

Σε κάθε περίπτωση, η κυβέρνηση δεν κρύβει τη δυσπιστία και τη δυσφορία της προς το δημόσιο πανεπιστήμιο. Για άλλη μια φορά, εν προκειμένω, η στάση της προβάλλει την εικόνα των πανεπιστημίων ως χώρων αδιαφορίας, βολέματος, ήσσονος προσπάθειας, με τάσεις παραβατικότητας ή ακόμα και ανομίας, ενώ η πολιτική της αποπνέει διάθεση χειραγώγησης της πανεπιστημιακής κοινότητας. Αποκρύπτει έτσι την τεράστια προσπάθεια που κατέβαλε το προσωπικό των πανεπιστημίων, όλη την προηγούμενη περίοδο, για να εξασφαλιστεί η λειτουργία τους, με μεγάλο προσωπικό και οικογενειακό κόστος. Αποσιωπά επίσης το γεγονός ότι η ακαδημαϊκή κοινότητα, στο μεγαλύτερο μέρος της, και σίγουρα η Συσπείρωση Πανεπιστημιακών, τόσο κατά την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά όσο και κατά την τρέχουσα, έχει μια συνεπή τοποθέτηση: σταδιακή επιστροφή στη δια ζώσης διδασκαλία, αλλά με υπευθυνότητα απέναντι στην υγεία των εργαζομένων στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, των

φοιτητών και φοιτητριών, αλλά και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου, με γνώμονα το να μην μετατραπούν τα πανεπιστήμια σε εστίες υπερμετάδοσης. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η απaráκαμπτη διδασκαλία με φυσική παρουσία θα πρέπει να μπορεί να συνδυάζεται κατά περίπτωση με μεικτές μορφές διδασκαλίας, με ευελιξία, ευαισθησία, ενσυναίσθηση και ανάλογα με θεσμικές και ανθρώπινες ιδιομορφίες, μέσα στο συνταγματικό πλαίσιο του πανεπιστημιακού αυτοδιοίκητου. Αυτό βέβαια, εκτός από την αυστηρή τήρηση των γενικών υγειονομικών πρωτοκόλλων, προϋποθέτει επίσης και σοβαρές επενδύσεις για τη δημιουργία περισσότερων εκπαιδευτικών χώρων και την αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών, καθώς και την γενναία ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού των ιδρυμάτων. Αγνοώντας όλα όσα η τραυματική εμπειρία της πανδημίας είχε να μας διδάξει, η κυβέρνηση έδειξε και δείχνει τη γνωστή της εχθρότητα απέναντι στην ενδυνάμωση θεσμών του κοινωνικού κράτους, όχι μόνο στην εκπαίδευση, αλλά και στην υγεία, τα μέσα μαζικής μεταφοράς κλπ.

Γιατί παλεύουμε:

Με αυτά τα δεδομένα, η δράση της Συσπείρωσης Πανεπιστημιακών στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου μας και στην ΠΟΣΔΕΠ, θα επικεντρωθεί στα ακόλουθα αιτήματα:

- Στην ανάκληση της ανεφάρμοστης και επικίνδυνης για τη δημόσια υγεία ΚΥΑ για την επανεκκίνηση της δια ζώσης διδασκαλίας και την υιοθέτηση ενός ευέλικτου πλαισίου σταδιακής επιστροφής στην πανεπιστημιακή κανονικότητα, βάσει των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων των ιδρυμάτων. Ειδικότερα για το Πάντειο, η επεξεργασία εκ μέρους της Πρυτανείας των πρωτοκόλλων για την επαναλειτουργία του ιδρύματος και στη συνέχεια η έγκρισή τους από τη Σύγκλητο ύστερα από διεξοδική συζήτηση συνιστά μια πολύ θετική παράμετρο και πρέπει να αποτελέσει τον οδηγό μας για την επόμενη περίοδο.
- Στη γενναία αύξηση της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων, με στόχο μεταξύ πολλών άλλων την άμεση προκήρυξη νέων θέσεων μελών ΔΕΠ.

- Στη συνεπή εφαρμογή της νομοθεσίας για την αυτόματη εκ νέου προκήρυξη των θέσεων μελών ΔΕΠ που αφυπηρετούν.
- Στην αναβάθμιση των κτηριακών υποδομών του Πανεπιστημίου μας.
- Στις προσλήψεις προσωπικού στις διοικητικές, οικονομικές και τεχνικές υπηρεσίες του Παντείου, καθώς επίσης και σε νεότερες δομές, όπως η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και ο Συνήγορος του Φοιτητή. Έμφαση, επίσης, πρέπει να δοθεί στη συστηματική υγειονομική προστασία και στην καθαριότητα των χώρων του Πανεπιστημίου μας μέσω προσλήψεων μόνιμου προσωπικού καθαριότητας απευθείας από το Πανεπιστήμιο, με συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μέσω ειδικού κονδυλίου από το υπουργείο για την καθαριότητα και δημιουργία διακριτής υπηρεσίας ως οργανικής υπηρεσίας του Παντείου.
- Στην άμεση απόσυρση της αυταρχικής νομοθετικής ρύθμισης για την πανεπιστημιακή αστυνομία και την επαναφορά της ευθύνης φύλαξης (και όχι αστυνόμευσης) των πανεπιστημίων με βάση τις αποφάσεις των Συγκλήτων, όπως απαιτεί το αυτοδιοίκητο του χαρακτήρα τους.
- Στην κατάργηση της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής στα πανεπιστήμια, και στη θεσμοθέτηση διαβούλευσης μεταξύ των πανεπιστημίων και της πολιτείας για το θέμα των εισακτέων.
- Στην κατάργηση της σκανδαλώδους εξίσωσης των «πτυχίων» των κολλεγίων με εκείνα των πανεπιστημίων.
- Στην κατοχύρωση εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων για τους/τις συμβασιούχους διδάσκοντες/διδάσκουσες.
- Στην αναθεώρηση του πλαισίου αξιολόγησης των πανεπιστημίων, με σκοπό την ανατροφοδότηση και αυτογνωσία τους εν όψει της βελτίωσής τους και όχι την άνωθεν τιμωρητική παρέμβαση, με διαφανή και ουσιαστικά ακαδημαϊκά κριτήρια και όχι με τα τεχνοκρατικά και γραφειοκρατικά των επιχειρήσεων κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Στην ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών έρευνας στα πανεπιστήμια.
- Στη στήριξη του διεθνούς προφίλ του Παντείου με διάφορα μέτρα ανάμεσα στα οποία και τη χρηματοδότηση του κόστους της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ

σε διεθνή ή και άλλα συνέδρια. (π.χ. μέχρι 1-2 διεθνή συνέδρια ανά έτος για κάθε μέλος ΔΕΠ και μέχρι 3 σε συνέδρια εντός Ελλάδας).

- Στην κάλυψη των μισθολογικών απωλειών που επιβλήθηκαν στα μέλη ΔΕΠ από τις πολιτικές λιτότητας των τελευταίων δεκαπέντε ετών με στόχο την αποκατάσταση των μισθών σε επίπεδο που να αντιστοιχεί στην ιδιότητα και στα καθήκοντα δημόσιων λειτουργών.
- Στην αναγνώριση των ετών σπουδών ως πλασματικών ετών που συνυπολογίζονται στα συντάξιμα έτη αυτόματα και χωρίς επιβάρυνση των συνταξιοδοτούμενων.

Η Συσπείρωση Πανεπιστημιακών αγωνίζεται για ένα δημόσιο, δημοκρατικό Πανεπιστήμιο και υπερασπίζεται τα ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά του απέναντι στην επέλαση της «αγοράς», με όρους ελευθερίας στην έρευνα, στη διδασκαλία και στη διακίνηση των ιδεών · παλεύει για το διαρκές άνοιγμα του Πανεπιστημίου στην ευρύτερη κοινωνία, τα διακυβεύματα και τους αγώνες της· επιδιώκει να οχυρώσει το Πανεπιστήμιο, αλλά και να το καταστήσει ανάχωμα απέναντι στους ποικιλώνυμους φασισμούς, ρατσισμούς, σεξισμούς και εθνικισμούς που σηκώνουν ξανά κεφάλι στην ελληνική κοινωνία.